

בהורא

גליין קעג
פר' תולדות
תשפ"ד לפ"ק
שנה ד'

אור הפנימיה
הפנימית בדרך
הבעש"ט הק

י"ל ע"י ממלכת "אש החסידות" העולמית - בית היוצר להפצת אור החסידות

הוקם לע"נ הגד"צ רבי משה ב"ר יוסף זצ"ל אב"ד טורדא

עבודת יום השישי

טועמיה: ככל שהאמונה והכוונה גדולה יותר - כך נפעלת יותר טהרת המקוה

שעשועי הקב"ה

היכל המגיד ממעזריטש: הצדיקים ממשיכים את השעשועים לעולם

עבודת התפילה

כתר נהורא: כיצד מפרשים את המשל של הבעש"ט אודות 'תפילה לעני'?

מלך לובש רחמים

תנו רבנן מעשה: הנכרי שגילה את גדולת הצדיק והלימוד מכך לחובת ההשתדלות

דבר המערכת

אור חדש על ציון תאיר!

נכנסנו לחודש כסלו, חודש מלא אור, בו מתגלה אור הענין, אור שבקעת הימים!

כתב הב"ח: "בחנוכה עיקר הגיורה היתה על שהתרחשו בעבודה, ועל כן היתה הגיורה לבטל מהם העבודה כדתיא בברייתא וכו', וכשחזרו בתשובה למסור נפשם על העבודה הושיעם ד' על ידי כהנים עובדי העבודה בבית ד', על כן נעשה הנס גם כן בנרות תחת אשר הערו נפשם למות על קיום העבודה, ולפיכך לא קבעום אלא להלל ולהודות שהיא עבודה שבלב".

וכן איתא בשם משמואל "הנוכה היא זמן חידוש עבודה תורה ותפילה בחיות וריונות והתלהבות".

על כן, מה נאה ומה נעים ומה נחמד כאשר לאחר שנים שכלל ישראל תובע ודורש 'תפילה מה תהא עליה?!' אנו מתבשרים בימים אלו כי כס"ד וברחמי שמים מופיע בחודש זה הספר החדש "אש העבודה" על תפילה, בו יתברר בטוב טעם ורעות באופן נפלא את טוב טעמה ופנימיותה של עבודת התפילה, באופן שכל אחד יוכל להתחבר ולהתעלות במעלות התפילה ולהתדבק ביוצרו באהבה ובחשק וברצון, ולזכות לאור מופלא רום מעלה, במיוחד בימים אלו כאשר הלב משתוקק להתחדש לגמרי בימי 'הנוכה' שהוא לשון 'חינוך' והתחדשות וכו' מסוגל האדם להתחדש לגמרי!

בימים אלו אנו יכולים להגיד ולהדגיש עצמינו עם האור הכהיר היוצא לאור על עבודה שבלב זו תפילה, לאורו של אור שבקעת הימים מרנא הבעש"ט הק' ולתלמידיו.

וכאן יוצאים אנו בקריאה של חיבה: "מי לד' אל!" מינו דוכי לנפשיה זכי נמי לחבריה! בואו והצטרפו להיות שליחי קודש מוכי הרבים כספסלא דבי מדרשא בו אתם זוכים לחוות בנעם ד', בהיכל הישיבה, בבית המדרש או בהיכל הכולל, וזכה גם את חבריך שזוכה גם הוא להתדבק באור ד', בכך תהיה שליח קודש של הבעש"ט הק' ותלמידו להאיר את הסביבה כולה עם אלוקותו ית' (פרטים בעמוד אחרון).

"מעט מהאור דוחה הרבה מהחושך"! כאשר נפיץ את אור העבודה הפנימית, נגדש בכך את 'חושך זה יוון'.

בידידות, ישעי' יצחק פרידמן, יו"ר אש החסידות

האם אתה באמת מאמין?

כל אחד מדמה לעצמו שהוא מאמין, אך בהגיע רגע האמת הוא מתבלבל לגמרי כשעומד מול הטבע ועבודתו לבטל את הטבע מבעוד מועד

נהורא מעליא

אבוקת הנשמה האלוקית שהיא למעלה מן ההגיון, ולסלק את הדעת האנושי שהוא המפריע והמעכב הגדול ביותר לאמונה הטהורה, כפי שיתבאר בהמשך.

הבט נא על הספר שנמצא על השולחן לפניך, הטבע אומר: סלק את השולחן - והספר לא יהיה כאן. אך האמונה טוענת: הספר נמצא כאן - כי כך רוצה השי"ת, שספר זה יהיה מונח כעת בדיוק במקום הזה, אמה וחצי מעל הקרקע. השולחן שנמצא תחת הספר - אינו מהווה שום סיבה אל הספר המונח מעליו.

והטבע ממושיך לשאול: מה יקרה באם מישהו יסלק את השולחן, האם בכל זאת ימושיך הספר לעמוד באויר, אמה ומחצה מעל הקרקע?

האמונה אינה מושיבה לשאלה כזאת, אכן השאלה נשאלת, אך אין בכך בכדי לסלק ממני את האמונה. אני נשאר חזק באמונה שלי, כי כל השאלות הללו נשאלות רק תחת ההכרה במציאות הטבע, אך אני לא רואה בטבע יותר מאחיזת עינים, ואני מאמין שהספר הזה עומד כאן בגלל שכן רצונו של הקב"ה, ורק כדי שהדבר יתלבש במציאות הטבע יש כאן סיבה טבעית שהיא השולחן, אבל גם בלי השולחן ימושיך הספר לעמוד כאן, כי כך רוצה הבורא ית'. והרי גם כדור העולם, וכל הכוכבים הגלגלים ומערכת הרקיע, כולם תלויים על בלימה, עומדים באויר, כי כך רצה הבורא ית'.

האמונה - היא דבר שעל פי כללי ההגיון נשמע אינו מציאותי, ובכל זאת הנני מאמין בו. אילו הייתי מאמין בדבר שיש בו סברא, לא היינו קוראים לזה 'אמונה', אלא 'ידיעה' ה'בנה' ה'שגה', אבל 'אמונה' היא רק כשמאמינים במשהו שאין לו הסבר, למה? ככה! בגלל שאני מאמין!

עבודה זו שלא להכיר כלל במציאות הטבע, כבר קבע אותה הרמב"ן ז"ל (שמות יג, טז) כיסוד איתן לכל התורה כולה, וזה לשונו: שאין לאדם חלק בתורת משה רבינו עד שנאמין בכל דברינו ומקרינו שכולם נסים, אין בהם טבע ומנהגו של עולם.

ככל שאנו שוברים ומבטלים יותר את הטבע ומכחישים את קיומו - כך נזכה לעמוד במעמד הנשגב של הדלקת נר חנוכה ולהתחבר יותר אל הנרות שדלקו בימי החשמונאים מעל הטבע!

הבט נא וראה מה שכתב ה'שפת אמת' (חנוכה, תר"א) וז"ל: "ק: בספר קדושת לוי פירש 'בזמן הזה' ממש עתה, שיש בכל שנה הארה מהנסים שהיו אז, עיין שם. אך מ"מ להרגיש הארת הנס צריך האדם להיות נפרש מהטבע. וכפי מה שאינו מושקע בטבע וגשמיות יכולין להרגיש. כי נס הוא למעלה מהטבע. ומ"מ ע"י המצוה נר חנוכה להיות נדבק במה שלמעלה מהטבע. שזה עיקר בחינת המצוה לדבק ולהבר האדם במה שלמעלה מן הטבע."

עבודת האמונה נקלטת בלבו של אדם כדבר של מה בכך, וכאשר נעצור אדם ונשאל אותו: האם אתה מאמין? יענה: ודאי שאני מאמין! אני מאמין שיש בורא בעולם! אני מאמין שהבורא מנהיג את כל העולם! אני מאמין בכל י"ג עיקרי האמונה!

ובכל זאת, הכל נעצר כאשר הטבע מרים את ראשו כמכריז: הנני קיים! וכאן מתחיל האדם להתבלבל, ועבודת האמונה מתחילה להתגלות כעבודה קשה שכמעט אי אפשר להגיע אליה אלא לאחר יגיעה ועמל רב (עי' ספר הזכרונות ל"צ מלובלין, מצוה א'), וכמו שנאמר בתורה על ראש המאמינים (בראשית טו, ו) "והאמין בה' ויחשבה לו צדקה", הווי אומר: גם אדם גדול בענקים כמו אברהם אבינו ע"ה נחשבה לו האמונה כצדקה וזכות.

יש שתי דרגות במצות האמונה: יש דרגה פשוטה, שהאדם לא נמצא באמת במצב של אמונה, הוא ממושיך לראות הכל לפי מציאות הטבע, ולכן חושש ודואג. וכדי להתחזק באמונה הוא צריך להתנתק מעצמו ולהכנס בחזקה למצב של אמונה, שאינו מבין כלום ואינו יודע כלום, ואינו עושה חשבונות, אלא בוטח ונשען על ה' וסומך עליו שיעשה חפצו ויושיעו מצרתו.

אמונה כזאת אינה נמצאת בתוך הראש, אלא מרחפת מעליו באופן 'מקיף'. הוא לא עשה שינוי בתוך המוח באופן שהאמונה נקנית אצלו באופן 'פנימי', אלא עולה למקום שנמצא למעלה ממנו. ולכן צריך כל שבוע להטעין עצמו עם סיפורי אמונה, דרשות, עלונים, שיעורים, חיוקים, וכולי האי ואולי.

אבל יש דרגה נעלית יותר, שהוא לא מומתן עד שמתרחשת צרה חלילה וזו מנסה להאחו באור האמונה, אלא פועל בקרבו באופן פנימי להחדיר בקרבו אמונה שתתיישב בתוך הלב פנימה, עד שמגיע למצב שהוא מבין בשכלו שאין טבע כלל, ואינו מצפה כלל לישועה בדרך הטבע (עי' שם משמואל, ויצא תרע"ח).

ההבדל ביניהם הוא, שמי שאינו עושה חשבונות, אלא נכנס חזק למצב של אמונה ומנסה להתחזק בכל כוחו ע"י ששומע סיפורי אמונה וכיוצ"ב, בלי שהאמונה תכנס אצלו פנימה ותתיישב על לבו, אזי יש לפעמים שהלחץ והדחק והדאגה שמתלווים אליו בעת צרה, מסלקים ממנו את הכח להתחזק באור האמונה, ומה איפוא יעשה? כשלא מאיר לו עכשיו אור האמונה.

אבל אם הכניס לראשו שאין טבע כלל, עד שהתיישב על לבו, שוב אינו צריך להתעלות לדרגה של אמונה שלמעלה ממנו, כי הוא כבר קנה את האמונה הזאת והיא נמצאת בקרבו פנימה.

האמונה לוחמת פנים אל פנים עם הטבע, היא באה לשלול את הטבע מכל וכל, ובכדי להכנס לעבודה זו צריך להגדיל את

הרה"ג רבי משה רויטמאן שליט"א
ראש ישיבת 'בני היכלא' וממשיפי 'אש החסידות'

מלך לובש רחמים

כוונת הטבילה

בערב שבת קודש (ה)

כאשר אנו עוסקים בענין הטבילה יש להרחיב מעט בענין זה, כי הנה איתא מהבעש"ט הק' שהטובל במקוה, גם אם לא כיוון במחשבתו כלום - טהור הוא. ולא זו בלבד, אף אם טבל לשם יוהרא, מכל מקום טהר גברא.

ואיתא בהגהות המגיד מקאזניץ ז"ע על פרי עץ חיים (רמזי ישראל עמי"ב), בזה הלשון: **ובעל שם אמר אפילו מי שטובל ליוהרא נמי טוב, שמכל מקום טהור הוא, עכ"ל.**

ומעשה בצדיק אחד שראה חמור נכנס לנהר ויצא נקי ומטוהר, ונענה ואמר: גם אם נכנסים כמו חמור בלי דעת, בכל זאת יש בסגולת המים לשטוף את האדם ולטהרו מזהמתו...

מאידך מובא מהבעש"ט הק' שאם לא כיוון בטבילתו - לא עשה כלום.

וכך מובא בספר ליקוטים יקרים (דף כז) וז"ל: אמר הבעל שם טוב שמה שזכה לכל המדרגות שלו הכל היא בעבור שהתמיד בטהרת המקוה תמיד, ובאמת זה ענין גדול מאוד כי המקוה מטהר את הגוף והנפש, **אבל צריך לעשות הכל בכוונה ולא חס ושלוש כמצות אנשים מלומדה, שאז חס ושלוש אינו נחשב לכלום, רק צריך להתיישב את עצמו ולכוון דעתו מקודם.** עכ"ל.

וביארנו בזה, כי הנה האיש הטמא שטובל במקוה, אף שלא נתכוין לשם טהרה, הרי הוא טהור, אבל כל זאת לחולין בלבד ואסור באכילת מעשר (חגיגה יח:). ורק אם טבל ונתכוין להטהר לאכילת מעשר, מותר במעשר ואסור בתרומה. ואם נתכוין לשם תרומה, מותר בתרומה ואסור באכילת קדשים. ואם נתכוין להטהר לקודש, מותר בקודש ועדיין אסור במי חטאת עד שיתכוין במחשבתו לכך.

וראה בספר פרי קודש הלולים על פרי עץ חיים (שער השבת) וזה לשונו: **קבלנו מפי רבותינו בשם הבעש"ט אשר פנייה וגדלות לא זיק לכוונת המקוה, אחר שהמעשה גורמת בעצמה טהרה, כי המעשה הוא טוב בעצמו, וגם פנייה וגבהות לא זיק כמו שביארנו למעלה, אבל על כל פנים צריך לכוון לשם טהרה, ודומה לזה אמרו ז"ל (חגיגה יט.) טבל ולא הוחזק כאילו לא טבל, ופירש רש"י ז"ל היינו שטבל לשם רחיצה בעלמא ולא לשם טהרה, עכ"ל.**

והנה הגם שלחולין אין צריך כוונה היינו לאכילת חולין, אבל לתורה ולתפילה ולדבר שבקדושה בודאי צריך כוונה, לשם טהרה לשם תשובה וכו', ושמתני **ממורי הקדוש מגיד מישרים דק"ק קאזניץ** מרגלא בפומיה מה מקוה מטהר וכו' ואיך הוא מטהר את הטמאים היינו כשנכנס לתוכה, כך הקדוש ברוך הוא מטהר את הטמאים הבא לטהר וכו' (יומא פה:), ואז בודאי אם בא לטהר ונכנס למקוה לשם טהרה הגם שיבוא לו איזה פנייה וגדלות חס ושלוש רחמנא ליצלן, זה אינו מוזק אחר שטבל בקו ה', **אבל מי שלא נכנס כלל, או שלא בא לטהר כלל, רק לשם יוהרא בעלמא, המעשה כזה הוא החלל מתה מעולם השבירה רחמנא ליצלן, עכ"ל.**

ומכאן למדנו כי הטובל סתם - הרי הוא טהור, ועל זה נתכוונו דברי הבעש"ט באמרו כי כל הטובל נטהר מטומאתו. אבל עדיין לא נתקדש באחת מדרגות הקדושה אלא עומד בדרגת הטהרה הנמוכה ביותר, כי הכל הולך אחר כוונתו בשעת טבילה. ככל שמכוין לטהרה עליונה יותר, כך מתקדש יותר ומותר לאכול במעשר או בתרומה או בקדשים - הכל כפי כוונתו.

פועל הוא את הרפואות בדרכים טמירות משלו, מדוע אם כן רושם הוא רשימות, ושולח את האנשים לבית המרקחת?!

"אכן, גם אני בתחילה לא הבנתי את המנהג המשונה", סיפר לו פטריק, "עד שגברה סקרנותי ושאלתי את אחד ממקורבי הרבי. הלה נדהם לשמוע ממני שאין ברשימת התרופות ולא כלום, והוא הסביר לי, שכפי הנראה, הצדיק אינו רוצה להתנאות בגדולתו, ולכן מצניע את כוחותיו הטמירים תחת מעטה של רפואה טבעית."

מאז ומקדם היו צדיקי עולם פועלים ישועות בקרב הארץ, אך דואגים 'להלביש' אותן בתוך דרכי הטבע, ודבקים בדרכיו של השי"ת, שאף הוא מלביש את כל השפע לעולם ואת רחמיו הגדולים ואת ניסיו שבכל יום עמנו, בתוך דרך הטבע.

כזו הייתה עבודתו הקדושה של רבינו הבעל-שם-טוב הקדוש ז"ע, שהלביש את פעולותיו הטמירות, ואת הפצת מעיינותיו חוצה, במעטה של מתן רפואות טבעיות לבני אדם. עד כדי כך, שבתעודות של העיר מעזיבוז, משנות ת"ק-תק"ך, המצויות כיום במרתפי ארכיוני פולין, רשום שמו של "דוקטור בעל-שם", בתור אחד מטובי העיר שקיבל פטור מן המיסים. שכן היה העולם סבור, שידעיה טבעית לו ברפואות. אולם כבר כתב על כך צעיר-תלמידיו הרה"ק רבי **מנחם נחום מטשערנאביל** ז"ע, בספרו הקדוש 'מאור עינים' (פר' כי תשא) בשם המגיד הקדוש **הרבי רבי בער ממעזריטש** ז"ע, כי: "רפואות הבעל-שם-טוב נשמותו בגני מרומים היה רק על ידי יחודים שהיה מייחד ומעלה השכינה אל מידת אל"ן וממילא ניתקן למטה גם כן". אף בואו של המגיד עצמו להיכלו של רבינו הבעש"ט, הנה לאחר שבא לבקש רפואה לרגלי הדואבות, וכך היו פועלים רבים מצדיקי החסידות, כנודע מפי ספרים וסופרים.

ואמנם בפרשתנו, פרשת תולדות, נמצינו למדים כי כה עשו כבר אבותינו הקדושים.

כך פירש הרה"ק רבי ישראל יצחק מווארקא ז"ע את הכתוב (כו, יב): "ויזרע יצחק בארץ ההיא וימצא בשנה ההיא מאה שערים ויברכהו השם". ויש להקשות, לאחר שהבטיח השי"ת ליצחק אבינו ע"ה (שם א): "גור בארץ הזאת ואהיה עמך ואברכך", ושינצל מן הרעב, מה היה יצחק צריך לטרור בזריעה כלל?! אלא מאי, יצחק ידע שרצון השי"ת הוא להלביש את ברכתו בתוך הטבע, ושלא יצטרך לשדד את מערכות הטבע. כי תפקידו של העולם הזה הוא להעלים את מציאותו יתברך בתוך הטבע, כדי לאפשר את הבחירה. לפיכך עשה יצחק את ההשתדלות הנצרכת של הזריעה. השתדלות זו גרמה נחת רוח גדול ליוצרו, שנעשה רצונו בהעלמת הברכה בתוך הטבע, ולכן בירכו בשפע עצום "מאה פעמים יותר משאמזוהו כמה ראויה לעשות" (רש"י שם).

זוהי אפוא חובת ההשתדלות של כל האדם אשר על פני האדמה. גם אם גדול ורב בטחונו בהשי"ת, כגמולו עלי אמו כגמולו עלי נפשו, וידוע בוודאות כי לא בעמלו ובטרחתו תלויה פרנסתו, כי אם ברצון השי"ת שאין עוד מלבדו, עם כל זה, כחלק בלתי נפרד מרצונו יתברך הוא שיעשה האדם ההשתדלות טבעית, בכך נעשה הוא כביכול שותף במעשה הבראשית, ונוטל חלק במפעל הגדול של עולם הבחירה, ובזכות זה זוכה לראות ברכה מרובה יותר בעמלו, ושפע רב בלי די.

במלאת מאה וחמישים להסתלקותו של: הנה"ק בעל 'מנוחת אשר' מטשערנאגער ז"ע - ה' כסלו תרל"ד עפ"י: רמתים צופים; עולמו של אבא; אב"ר הרועים

על ספסל עץ, בקרן הרחובות שבעיר בודאפעסט בירת הונגריה, ישבו פטריק ומארק, שני רוקחים מגויי הארץ, ושוחחו ביניהם בסיפורי מופת של הצדיק, משל היו הם שני חסידים ותיקים הממתיקים שיח בסעודת מלוח מלכה.

הקשר שבין השניים החל מאז שפטריק מכר למארק את בית המרקחת, אותה הקים וניהל רבות בשנים, בעיירת מולדתו טשעננער. והימים ימי כהונתו של מרא דאתרא, הלא הוא הרה"ק רבי אשר אנשיל יונגרייז ז"ע, בעל 'מנוחת אשר'.

רבי אשר אנשיל, מלבד גדולתו המופלאה בתורה וביראה טהורה, נודע למשגב בכוחו המופלא לפעול ישועות ורפואות לחולי ישראל, ומכל קצווי ארץ נהרו אליו יהודים שנוקקו לרפואה. אף גם חולים מסוכנים שהרופאים כבר אמרו נושא לחייהם, רחמנא ליזשכן, הובלו על מיטותיהם אל מעונו של ה'מנוחת אשר', ובעצתו הטהורה ניצלו ממות לחיים.

זו הייתה דרכו בקודש של רבי אשר אנשיל, בכל עת שבא חולה לשאול בעצתו. לאחר שהקשיב בחמלה רבה לאנקת לבו, נטל פתק מעם שולחנו הטהור, שרטט עליו רשימה של תרופות, ואז נתן את הפתק בידו של החולה, ושלחו לרכוש את התרופות בבית מרקחתו של פטריק.

ומהמוני הלקוחות שהתדפקו על דלתותיו בשליחותו של הצדיק, התעשר פטריק עשירות מופלגת, עד שהיה בידו היכולת לרכוש את בית המרקחת הגדולה והרבנית שבעיר הבירה. או-אז מכר את בית המרקחת הקטנה שבטשעננער למארק, ועבר להתגורר בבודאפעסט.

והיום הזה, הגיע מארק לעיר הבירה, כדי לחפש אצל פטריק, שמא יש לו למכור לו תרופות מסוימות שלא היו מצויות בידו, והנה הרוקחים נועדו יחדיו.

"כיצד מתנהל העסק?", התעניין בו פטריק, "האם הנך מצליח לעמוד בקצב ולשרת את המוני הלקוחות?"

"אוי, פטריק", השיב בפניו מארק את מצוקתו, "המצב אצלי רחוק מאד מהמצב שהיה בימך, אין אצלי המוני לקוחות, העסק הולך ומתדרדר לצערי, וכבר עומד הוא לפני פשיטת רגל..."

"כיצד יתכן כזאת?!", התפלא פטריק, "וכי הרבאי יונגרייז כבר איננו בעיירה...?"

"הצדיק עודנו חי ופועל, ואף שולח אלי חולים בכל עת ובכל שעה", ענה מארק, "אולם מה אעשה שכל התרופות שהוא רושם לאלו אינן מצויות תחת ידי, ואין לי אלא להשיב פניהם ריקם. זוהי הסיבה שאתה רואה אותי כאן, פטריק. חשבתי שמא בבית המרקחת שלך, שהיא גדולה יותר, אמצא את התרופות המשונות שהרבי רושם לחולים הבאים בצל קורתו."

"טיפש שכמותך!", התפרץ עליו פטריק בצחוק גדול, "הלא גם אלי היה הרבי שולח תמיד רשימות של תרופות שלא היו ולא נבראו! אך לא השיבותי פניהם ריקם, אלא רקחתי להם תרופות אחרות שאין בהן כלום! הלא תדע ידידי, שלא התרופות הן שמרפאות את החולים הללו, אלא אך ורק ברכתו ותפילותיו של הצדיק!"

"איך הבנת זאת?", נדהם מארק. "פשיטא", השיבו פטריק, "במו עיני ראיתי חולים שהרבי שלח אלי, שבדרך הטבע לא היתה רפואה למכותיהם. הבנתי אפוא שהרבי פועל בכוחות נשגבים, ואין רשימת התרופות אלא משחק בעלמא."

"וכי מה פשרו של המשחק?!", לא הבין מארק, "אם

וממנה יושע!

הכל כבר צפוי מראש! הוזהר! מנגלה את אשר יקרה עימנו באחרית הימים, בפרטי פרטים! סביב דברי הוזהר הוסיפו חכמי הדורות עוד דיבורים מפליאים שנקלטו במאמר שלפנינו

דברי נבואה פלאיים מופיעים בזהר הקדוש (וארא לב). אודות מלחמות ישמעאל בעולם, והם נוגעים לתקופתנו, וזה תרגומו: עתידים בני ישמעאל לשלוט בארץ הקדושה כשהיא ריקה מהכל זמן רב, כמו שהמילה שלהם ריקה בלי שלימות ובלי פריעה, והם יעבדו את בני ישראל לשוב למקומם, עד שישתלם אותה זכות המילה של בני ישמעאל. ועתידים בני ישמעאל לעורר קרבות חזקים בעולם ולהתכנסות בני אדם עליהם, ויעוררו בהם קרב, אחד על הים, ואחד על היבשה, ואחד סמוך לירושלים, וישלטו אלה באלה, וארץ הקדושה לא תמסר לבני אדם. באותו זמן יתעורר עם אחד מסוף העולם על רומי הרשעה, ויערוך בה קרב שלשה חדשים, ויתכנסו שם עמים, ויפלו בידיהם, עד שיתכנסו כל בני אדם עליה מסופי כל העולם, ואז יתעורר עליהם הקב"ה.

ופירש הרמ"ק וזה לשונו: 'ויזדמנון כלוה עממא', **שיעשו עצת שלום ביניהם ויתהפכו לישראל להשמיד מפני שהקימו להם מלכות, ותהיה עת צרה ליעקב, אמנם לא יבאו לשבור, אלא 'וממנה יושע'.**

את הקושי העצום של גלות ישמעאל כבר מנבא הוזהר הקדוש בפרשת (שמות יז). וזה לשון קדשו: "ושפחה כי תירש גבירתה", זו הגר שפחת שרה, שהולידה את ישמעאל, שעשה כמה רעות לישראל בניה של שרה גבירתה, ושלת בהם, ועינה אותם בכל מיני עינוים, וגזר עליהם כמה שמדות. ועד היום הם שולטים עליהם, ואינם מניחים להם לעמוד בדתם, ואין להם קשה לישראל כמו גלות ישמעאל שהוא קשה יותר מכל הגלויות."

האור החיים (ויקרא ו, ב) מוסיף על כך: "גלות ישמעאל, אם באת לראות, הוא יותר מגלות מצרים, כי גלות מצרים היו משעבדים אותם, ומאכילים אותם, ומלבישים אותם, וצא ולמד ממה שאמרו יביתנו "ל בפסוק (במדבר יא, ה) זכרנו את גוג' את הקשואים וגו' חנם היו אוכלים הכל, והן גלות ישמעאלים אשרי מי שלא ראם משעבדים וממורים חיי ישראל, ולא די שלא יתנו שכר אלא עוד שואלים ממנו מדוד והבא ועוד אדם נגזל במה שיש לו, והם תובעים ממנו מה שאין לו."

בספר **זכירה לחיים** [להגר"ח פלאג'י] כתב, כי בגלל הרוע הגדול של ישמעאל הוא מתאפק שלא להרע יותר מדי לישראל כי יודע שבכך מקרב את גאולתם על ידי קושי השעבוד! ובאמת מלכות ישמעאל הם הגרועים שבכל המלכויות, אך סמוך לגאולה רוצה השר של ישמעאל שיתהפכו מרעה לטובה כדי שיתארך הגלות, וכשרואים כי קרב פקודתם, מתחסדים עצמם בדור האחרון. [אך ניתן לומר, כי בסוף הגלות לא יצליחו להתאפק, ויתגלה רשעותם לכל ע"י פרעות ורציחות שעושים, ובכך תקרב גאולתנו ופדות נפשינו].

אודות מלחמת ישמעאל כתב **האברבנאל** (מעניי הישועה מעיין יא תמר ח) "אחרי אבידת הנוצרים על ידי הישמעאלים יבואו עוד הישמעאלים על ארצות הנוצרים ויגיעו עד רומי ויחריבוה. וכן אמרו חז"ל בפרקי דר' אליעזר (פכ"ט) שלוש מלחמות של מהומה עתידין ישמעאל לעשות באחרית הימים שנאמר (ישעיה כא, טו) כי מפני חרבות נדדו. א' בים מפני חרב נטושה, וא' בשדה מפני קשת דרוכה, וא' בכרך גדול של רומי מפני כובד מלחמה, ומשיח בן דוד יצמח ויראה באבדן של אלו ושל אלו ומשם יבא לארץ ישראל שנאמר מי זה בא מאדום וגו'. והבן כונת זה המאמר כי ב' מלחמות הראשונות בים ובשדה כאשר יהיו סמוך לירושלם, ואחר חורבן הנוצרים בכללותם אז יעשו הישמעאלים על ארצם כמו שהנוצרים עשו על ירושלם ארצם ועל הכל אמר והיתה עת צרה."

עוד כתב **האברבנאל** (צפניה ג ח): "כבר הודעתין פעמים רבות דעתי בענין גוג ומוגו שלא יבואו אותם האומות להלחם על ישראל ולא אמר על זה 'ליום קומי לעד', אבל ענינו שבזמן הגאולה העתידה יעלו הנוצרים ממלכות אדם הרשעה על ארץ ישראל לכבושה ויבואו עליהם מן המזרח ומן הצפון אוכלוסין עצומים מבני ישמעאל ושם תהיה ביניהם מלחמה עצומה וינקום ה' נקמתו מאלו ומאלו."

עבודת התפילה

על פי משנת החסידות
פרק ה

איך נבנסים פנימה אל המלך?

כתר נהורא

שערים לעבודת הרנפילה
מתוך העמקה בספרי חסידות

מאוצרות הגה"צ רבי יחיאל יהושע שיינפלד שליט"א

המשל של הבעש"ט אודות 'תפילה לעני'

"לפי הבעש"ט פונה אותו חכם ואומר למלך: איני רוצה לבקש כלום, איני צריך ממך כלום, אני רוצה אותך לבדך! אני רוצה להתענג על קירבתך, ואני מבקש שתתיר לי לדבר איתך שלוש פעמים ביום!"

נדע המשל **מהבעש"ט** הק' למלך שהכריז לרגל יום הולדתו שכל אחד יכול להכנס אליו ולבקש ממנו כל מה שרוצה.

רבבות אלפי איש נהרו אל בית המלוכה, כל אחד ביקש מהמלך את צרכיו, והמלך התחייב לעזור לכולם.

היה שם חכם אחד שביקש מהמלך בקשה אחת: אני רוצה לדבר עם המלך שלוש פעמים ביום!

המלך נהנה מבקשתו והוציא אישור מיוחד לאדם זה שיוכל להכנס שלוש פעמים בכל יום אל בית המלכות ולדבר עם המלך עצמו.

יש שמופרשים את המשל שיש כאן חכמה עצומה, כי במקום לפרש פעם אחת את בקשתו, הרוויח שיוכל לבקש כל יום מאת המלך שלוש פעמים את בקשתו.

הדבר דומה לגביר שאומר לאדם: עכשיו יש אצלי 'עת רצון', אתה יכול לבקש ממני כל מה שתרצה, והאדם משיב לו: יש לי בקשה אחת, איני צריך יותר מזה, הבה לי את ה'קדיש' כארד' שלך! במקום לבקש ממך כל פעם, יש לי בקבועות את ה'כרטיס' אשראי ואני יכול להשתמש בו אימתי שארצה.

במילים אחרות, האדם אומר אל הגביר, אין לי כח לבקש ממך כל פעם עוד סכום ועוד סכום, תן לי את הכארד שלך ואני מסודר לכל החיים.

וכך אומר גם אותו חכם אל המלך, במקום לבקש פעם אחת את בקשתו, אני מבקש שתתיר לי לדבר עמך שלוש פעמים בכל יום, וכולם חסר בבית המלך? ואז הוא מסודר לכל החיים.

אבל המשל של הבעש"ט הק' בא לאפוקי מהרעיון הזה. זהו ההיפוך המוחלט של הסתכלות הבעש"ט על התפילה.

לפי הבעש"ט פונה אותו חכם ואומר למלך: איני רוצה לבקש כלום, איני צריך ממך כלום, אני רוצה אותך לבדך! אני רוצה להתענג על קירבתך, ואני מבקש שתתיר לי לדבר איתך שלוש פעמים ביום!

ובכך מפרש הבעש"ט את הפסוק 'תפילה לעני כי יעטוף ולפני ה' יפיון שיחו', שהאדם החכם רוצה לדבר עם המלך עצמו שהוא בחינת 'עני' כביכול, כי כל השרים מחלקים שפע, שר האוצר מחלק ממוון, שר הבריאות מחלק רפואות, וכל שר מחלק את השפע המופקד אצלו, אבל המלך הוא בחינת 'עני' שאינו מחלק כלום, וכל מה שהחכם רוצה הוא רק להתענג על קירבת המלך.

ענין זה נזכר בתולדות יעקב יוסף (פר' ואתחנן) וז"ל: **שמעתי ממורי** פירוש הכתוב (תהלים קב, א) 'תפילה לעני כי יעטוף', דהוי לו לומר תפילה מעני וגו', והמשיל למלך אחד גדול רחמן, שהכריז שכל מי שצריך לשאול דבר יבא וישאל מאת המלך שיתן לו. והנה יש שבא בשביל כסף וזהב, ויש עבור שרה, והנה איש אחד משכיל נמצא שביקש מהמלך שימצא חן בעיניו לדבר עמו המלך בכל יום ג' פעמים, והוטב בעיניו על שהוא משכיל ונבחר לו דיבורי המלך עמו, **מזהב ומפז**, וגזר אומר, שכאשר ירצה זה האיש משכיל, לילך אל חדרי המלך פנימה, לדבר עמו, שילך דרך כל אוצרות בית המלך, ויטול מה

שירצה באין מוחה. **והנה המלך בעצם נקרא עני שאין עמו דבר, רק הכל ביד הממונים שלו על אוצרות המלך**, וזהו שאמר 'תפילה לעני' רצה לומר שיהי ביקש והתפלל לעני, רצה לומר שידבר עם המלך שנקרא עני, ובאמת 'כי יעטוף', רצה לומר שנתעטף בשאלה זו כל חמדה ואוצרי המלך, ומפרש ואומר שהתפלל ואמר כי 'לפני ה' בעצמו 'ישפוך שיחו', שידבר עם המלך בעצמו, ובו נתעטף הכל.

משל זה נזכר גם במאור **עינים** (פר' תשא) וזה לשונו: והנה אמר **מורי הבעש"ט** נבג"מ, 'תפילה לעני כי יעטוף ולפני ה' ישפוך שיחו', על דרך משל שהמלך ביום שמחתו הכריז, שכל מי שצריך דבר אל המלך כל מה שחסר לו איזה דבר יתן לו מגני המלך, והנה נקבצו ובאו כל איש ואיש, זה שואל מחסורו, וזה שואל מתנות אבנים טובות וכדומה, לכולם צוה על ידי שלוחיו להגות מביית גזי המלך, **והיה איש אחד חכם ועני**

ולא שאל שום דבר רק שיניחו אותו לדבר בכל יום ויום עם המלך בעצמו וכו'. וכן האדם העובד בבחינה זו דחינו שכל בקשתו וחפצו רק שיניחו אותו לדבר עם המלך, אז כל טוב אדוניו בידו, וזהו 'תפילה לעני', רצה לומר התפילה שהיא ענייה שאינו מבקש דבר, והיא עוטפות כל התפלות, ומפרש הוא שמתפלל שלפני ה' ישפוך שיחו, שידבר עם המלך בעצמו זו כל מגמתו.

עוד איתא בליקוטים יקרים (אות כב) וזה לשונו: מי שהוא חכם אינו מבקש שאלות מאת המלך כמו שאחרים מבקשין שיתן להם המלך צרכי בקשתם, רק החכם מבקש מהמלך שיאמר לעבדו שיפתחו לו השערים ויכנס לדבר עם המלך דבר אחד, כי **אומר בלבו שזה שיזכה לדבר עם המלך הוא חשוב וטוב לפניו מכל טוב שבעולם, וכיון שרואה המלך כך שהוא חשוב כל כך בעיניו מכל הטובות והתענוגים שבעולם, אז גם המלך אוהבו מאד.**

סגולת הספר הקדוש שבחי בן פורת יוסף (ב)

רבות משתמש בעל התולדות במשלי הרופאים ורפואתם. כפי שכבר הבאנו שבו שבער, ממשל ההבדל בין רופא לחולה, שמי שמשתמש בסמים מסוכנים שלא במינון ובמצב הנכון עלול לסכן את בריאותו, מביא הבן פורת יוסף במקום אחר משל להבדל בין רופא מומחה לרופא בור, שהרופא נותן את התרופה הנכונה במקום הנכון, מכיון שהוא מכיר את המלאכה. הרופא נותן אותה תרופה עצמה אך לא בזמן הנכון ולא במקום הנכון. כך הוא מסביר את ההבדל בין צדיקים לעמי הארצות, שניהם מקיימים מצוות ושניהם עוסקים בענייני עולם הזה, אך הצדיקים יודעים מה לעשות וכיצד ומה הכוונה הנכונה, ועמי הארצות מקיימים את המצוות בלא כוונה ולא בצורה הנכונה. (וז"ל פרשת ויחי: ומה מאוד דומה לזה מה ששאל אבוקר"ט בספר הנהגות החידוש, למה לא יכירו ההמון בין הרופא הטוב והרע, והשיב כי באותן הדברים שמתעסק בהן הרופא הטוב במשקין ומרקחות וכו' כך הרופא הסכל מתעסק בהן גם כן, אלא שהרופא החכם עושה בכוונה ודבר בעתו, והסכל בלי כוונה ובלא עתו. כן ענייני המצוה וענייני המונינים בשוה החסיד וההמוניים מתעסק בהם, אלא הטובים כוונתם שלימה בהם, והאחרים גם כן כשעובדים השם אין עבודתם שלימה, כי הכוונה היא העיקר במצות כמו בעבירה שאמרו חז"ל (יומא כט א) הרהורי עבירה קשים מעבירה וכו').

משל אחר מביא התולדות משני סוגי רפואות ורופאים, יש שמרפאים עם תרופות מרות, ויש שמרפאים עם תרופות יעילות לא פחות, אך מתוקות לחיך. המשל הוא שעדיף לעבוד את ה' מתוך מתיקות ותענוג, ולא מתוך סיגופים דבר המביא למרירות וטענות על אלו שאינם עושים כך. (בתולדות יעקב יוסף פרשת חיי דף כ"א ע"ג: שמעתי מהרבני הותיק מוהר"ן הארידינקר שחלם לו בארץ ישראל כי יש רפואות המרפאים על ידי משקה מר ויותר טוב הרופא על ידי משקה מתוק, והנמשל, זה שעל ידי סיגופים נעשה מר ואכזרי לחייב העולם, מה שאין כן בבחינה שניה על ידי מחשבה טובה, מזכה ומלמד זכות על בני עולם, הגם שזה אי אפשר בלא זה וכו').

<p>הרה"ח ר' יודל וועבר שליט"א לרגל שמחת הבר מצווה לבנו הבחור החשוב גבריאל נ"ו יה"ר שיזכה לרוות ממנו רוב נחת דקדושה</p>	<p>הרה"ח ר' משה שמואל דייטש שליט"א לרגל שמחת הבר מצווה לבנו הבחור החשוב מאיר צבי נ"ו יה"ר שיזכה לרוות ממנו רוב נחת דקדושה</p>	<p>הרה"ח ר' משה יונה בראון שליט"א לרגל שמחת הבר מצווה לבנו הבחור החשוב חיים זאב נ"ו יה"ר שיזכה לרוות ממנו רוב נחת דקדושה</p>
<p>הרה"ח ר' אברהם צבי ווייס שליט"א לרגל שמחת נישואי בנו בשעט"מ יה"ר שיזכה לרוות מהם רוב נחת דקדושה</p>	<p>הרה"ח ר' שמואל אריה עדל שליט"א לרגל שמחת נישואי בתו בשעט"מ יה"ר שיזכה לרוות מהם רוב נחת דקדושה</p>	<p>הרה"ח ר' יהושע רוט שליט"א לרגל שמחת נישואי בנו בשעט"מ יה"ר שיזכה לרוות מהם רוב נחת דקדושה</p>
<p>דאה"כ הגאון ר' משה פריד שליט"א חביבן של גדולי ישראל ובעמ"ס וישמע משה לרגל הבר מצווה לבנו הבה"ח כמר שמעון נ"ו יה"ר שיזכה לרוות ממנו רוב נחת דקדושה</p>	<p>הרה"ח ר' שמואל טרוביטש שליט"א לעילוי נשמת אמו החשובה מרת דבורה גיטה ע"ה ב"ר אברהם יהודה ז"ל נלב"ע ט' סכלו תש"פ</p>	<p>הרה"ח ר' אליעזר דוב פוקס שליט"א לרגל שמחת נישואי בתו בשעט"מ יה"ר שיזכה לרוות מהם רוב נחת דקדושה</p>

ברכת מזל טוב חמה ולבבית שגורה בזה להחתן היקר העומד לימינו בכל עת בלו"ג בהפצת אור החסידות, הוגה בתורת ד' תמימה ועובד את בוראו בדרך החסידות

ה"ה **כמר בן ציון הלוי גנזר** נ"ו לרגל נישואי בשעט"מ

זכות הבעש"ט ז"ע יזכה להקים בית נאמן בישראל על אדני התורה היראה והחסידות, קשר של קיימא ולבנין עדי עד ולדורות ישרים ומבורכים

כתיתת וברכת בהוקרה המערכת

היכל המגיד ממעזריטש

הרה"ג ר' יהודה ווינגרטן שליט"א
יו"ר מכון יסוד החסידות

התחדשות עולם השעשועים

וענין זה נמשל גם לאב ובנו: הרצון לאב להוליד את בנו, הוא הרצון של האב להשתעשע בבנו. וכאשר הבן גדל, ואז עושה נחת רוח ושעשועים לאביו, הוא מחדש כביכול את הרצון לאביו להביא אותו אל העולם, דהיינו להביא מהכח אל הפועל את השכל, שהוא חלק ממוח האב עצמו, למדריגה קטנה וגלויה יותר, שהיא שכל הבן (שזו היא ההולדה הרוחנית). והגם שבאב ובנו אשר בעולם הזה אי אפשר לומר שהבן שותף בפועל ביצירתו של הבן לעולם, אמנם ברוחניות שייך הענין הזה גם בעולם הזה: כאשר הבן מחזק את אהבתו של אביו להביא אותו אל העולם, נמצא שכביכול הוא מחדש את מחשבת ההולדה של אביו אשר הולידה אותו, ואז אביו שמח בו ומשתעשע בו להשפיע לו עוד שכל וחכמה.

ומשל זה לאמיתו הוא בעליונים: כשהצדיקים עושים שעשועים ונחת רוח לבורא, אזי הם כביכול מחדשים את אהבתם של הקב"ה אליהם, הוא השעשוע שמכוחו נבראו העולמות, ועל ידי זה הם גורמים הם בעצמם ממש להמשיך שפע מחודש בעליונים.

וכל זה היה גם בפרטות באברהם אבינו ויצחק אבינו בנו. אברהם אבינו, כשרצה להוליד בן, היה זה כחמת הכוונה שרצה לעשות שעשוע ותענוג להקב"ה, ונשתעשעו אברהם אבינו ושרה אשתו במחשבת השעשועים הזאת, עד שהביאו אותה אל העולם העשיה והולידו את נפשו וגופו של יצחק אבינו, בכוונה זאת שיעבוד את הקב"ה ויעשה לו נחת רוח ושעשועים.

על ידי גודל עבודתו הגדולה של יצחק אבינו, שעבד את הקב"ה בהכרה גדולה ומחודשת שהיא עבודת היראה, הוסיף גם הוא שעשועים גדולים לאברהם אבינו, ונתחדשה אותה אהבת אב לבנו של אברהם אבינו אליו, האהבה שמכוחה רצה להוליד את יצחק בנו, וכאילו נתחדשה אבהותו של אברהם אבינו ליצחק בנו, היא מחשבתו להוליד את יצחק בנו, ובזאת נעשה כביכול יצחק אב לאהבה זאת של אברהם אביו, שהרי הוא הוליד אהבה זאת מחדש, ובזאת נתחדשה אהבתו של אברהם אבינו אליו באהבה גדולה.

כח הבריאה, שבו נעשתה הבריאה מאין ליש. כח עולם וסתום הוא. כיצד יתכן שמהאור אין סוף, אור השם יתברך שאין לו שום גבול ותכלית והשגה, נעשה עולם בעל גבול, עולם שקיומו על ידי מצוות מעשיות המושגות ונתפסות בהגדרה אנושית. מה הוא המחבר את הגבול אל ה'למעלה מהגבול'?

ובתורת החסידות נתפרש שגם בעולם התחתון קיים מעבר כעין זה, והוא המעבר מכח המחשבה שהוא בבחינת אין סוף, שיש לו כוחות בלתי מוגבלים ביחס לכח המעשה, ואין מי שיגביל אותו לעיין ולצמצם את מחשבתו בדבר שהוא למטה ממדריגתו. עם זאת כאשר אדם רואה איזה דבר חידוש, כגון ציפור המדברת, הוא משתעשע ושמח באותו דבר חידוש, למרות שהוא בדרגה קטנה לעומת השכל שלו, אז הוא מצמצם את רצונו ומחשבתו לעיין באותו דבר חידוש. ומכאן שכח ההגבלה, כלומר להפוך את האין סוף אל הגבול, נעשה על ידי צחוק ושעשועים.

כשהצדיקים עושים שעשועים ונחת רוח לבורא, אזי הם כביכול מחדשים את אהבתם של הקב"ה אליהם, הוא השעשוע שמכוחו נבראו העולמות

ענין זה הוא משל לשעשוע שהשתעשע הקב"ה ממועשה הצדיקים, עוד קודם הבריאה, על שעתידים לעבדו ולעשות לו נחת רוח בתשוקתם אליו, דבר שהינו חידוש גדול ועצום, שהצדיקים המוגבלים בגבולות העולם הזה, משתעשעים ושמחים בידיעת הקב"ה וקיום מצוותיו.

השעשועים, הם שורש בריאת העולם, דהיינו המשכת אורו יתברך אל תוך גבולות הצמצום, שעי"ז יש להקב"ה שעשועים מהתחדשות אורו בתוך הצמצום והחושך של העולם.

וכמוכן שאין להקשות איך יתכן שמעשי הצדיקים עושים עתה - היו לפני בריאת העולם, שהרי אצל הקב"ה עבר והווה ועתיד שוים לפניו. אמנם כאשר הצדיקים מקיימים את המצוות בשמחה ותענוג ושעשועי קרבת הקב"ה, הם מביאים את השעשועים האלו מהכח אל הפועל, כי הלא זה ממש המעשים שעלו לפני מחשבתו יתברך כביכול קודם הבריאה. בזאת ניתן להבין שיש לצדיקים שותפות בבריאת העולם; כביכול הצדיקים הם אלו שבשעשועים שלהם מחדשים את הסיבה לבריאת נשמות ישראל.

איך מגיעים להתרגשות בכל תפילה מחדש?

הדפי: איש החסידות | חסידי